

**Szanowny Pan
A.D.**

W odpowiedzi na Pana wniosek z dnia 31 maja 2026 r., dotyczący wyjaśnienia zagadnień z zasad etyki i wykonywania zawodu dotyczących przepisów art. 26-29 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w zakresie dopuszczalności doradzania pozwanemu i reprezentowania interwenienta głównego w postępowaniu cywilnym przez radcę prawnego, Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, mając na uwadze przedstawiony we wniosku stan faktyczny oraz uzasadnienie pytań, informuje, że:

- 1) Wobec wskazanej w zapytaniu skierowanym do Komisji procesowej relacji podmiotów, na rzecz których radca prawny miałby świadczyć pomoc prawną (pozwanego oraz interwenienta głównego), w ocenie Komisji istnieje ryzyko naruszenia postanowień KERP, w tym zakazu bycia pełnomocnikiem klienta, którego interesy są sprzeczne z interesami osób, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe w tej samej sprawie lub sprawie z nią związanej (art. 28 ust. 3 KERP), jak też obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, obowiązku unikania konfliktu interesów oraz posiadania nieuzasadnionej przewagi.
- 2) W każdym przypadku radca prawny zobowiązany jest do dokonania samodzielnej oceny ryzyka naruszenia obowiązujących zasad etyki.

WYJAŚNIENIA KOMISJI

I. Wyjaśniając powyższe, Komisja wskazuje, co następuje:

1. Ocena zagadnienia będącego przedmiotem odpowiedzi Komisji została dokonana z uwzględnieniem:
 - a) ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 499), zwanej „ustawą o radcach prawnych” lub „u.r.p.”,
 - b) Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu stanowiącym załącznik do Uchwały nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego), zwanego „Kodeksem Etyki Radcy Prawnego” lub „Kodeksem” lub „KERP”,
 - c) ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 468), zwanej „Kodeksem postępowania cywilnego” lub „k.p.c.”.

II. Uzasadnienie odpowiedzi Komisji w przedstawionej sprawie:

1. Świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy (art. 6 ust. 1 ustawy o radcach prawnych). Zgodnie z art. 2 powołanej ustawy o radcach prawnych pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana. Wśród podstawowych wartości zawodu radcy prawnego wyróżniono niezależność radcy prawnego, która jest gwarancją ochrony praw i wolności obywatela i sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Powyższe oznacza, iż radca prawny musi być wolny od wszelkich wpływów, a szczególnie tych, które mogą wynikać z jego osobistych interesów czy nacisków zewnętrznych, ograniczeń, nakłaniania, gróźb ingerencji

bezpośredniej lub pośredniej z jakiegokolwiek strony lub z jakiegokolwiek powodu (art. 7 ustawy o radcach prawnych).

2. Jednym z podstawowych obowiązków radcy prawnego jest unikanie konfliktu interesów wobec klientów (art. 8 ustawy o radcach prawnych). Ponadto na radcy prawnym ciąży obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej w stosunku do wszelkich informacji uzyskanych od klienta w związku ze świadczeniem pomocy prawnej. Obowiązek ten stanowi istotę gwarancji wolności jednostki oraz prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Zachowanie tajemnicy zawodowej stanowi podstawę zaufania klienta do radcy prawnego i właściwego świadczenia pomocy prawnej (art. 9 KERP). Kwestię unikania konfliktu interesów statuuje natomiast art. 10 ust. 1 KERP, zgodnie z którym: „Obowiązek unikania przez radcę prawnego konfliktu interesów służy zapewnieniu niezależności, a także dochowaniu tajemnicy zawodowej oraz lojalności wobec klienta.”
3. W każdej sytuacji przy ocenie, czy w danej sprawie istnieje ryzyko zaistnienia konfliktu interesów, należy przeanalizować ewentualność naruszenia bądź zagrożenia naruszenia tajemnicy zawodowej – zgodnie z dyspozycją art. 15–19 KERP. Radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia (tajemnica zawodowa). Tajemnica zawodowa obejmuje również wszelkie tworzone przez radcę prawnego dokumenty oraz korespondencję radcy prawnego z klientem i osobami uczestniczącymi w prowadzeniu sprawy – powstałe dla celów związanych ze świadczeniem pomocy prawnej (art. 15 ust. 1 i 2 KERP). Podkreślić należy, że dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji i dokumentów, o których mowa w art. 15 KERP, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy

prawa lub Kodeksu stanowią inaczej (art. 16 KERP). Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie i istnieje również po zaprzestaniu wykonywania zawodu (art. 17 KERP).

4. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 25 ust. 1 KERP radca prawny nie może prowadzić jakiejkolwiek działalności lub w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uchybiałyby godności zawodu, stwarzałyby zagrożenie dla tajemnicy zawodowej lub powodowałyby wystąpienie konfliktu interesów. Nadto art. 26 ust. 1 KERP statuuje zakaz świadczenia pomocy prawnej oraz nakaz wyłączenia się z prowadzenia sprawy w sytuacji, gdy wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczałoby jego niezależność lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadnioną przewagę.
5. Podkreślić również należy, że zgodnie z art. 28 ust. 1 KERP „Radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klientów, jeżeli ich interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub sprawie z nią związanej.” Radca prawny nie może również podjąć się obrony lub reprezentowania jako pełnomocnik w przypadku, gdy równocześnie prowadzi na rzecz przeciwnika potencjalnego klienta jakąkolwiek inną sprawę, niezależnie od jej etapu, charakteru i związku ze sprawą nowego klienta, a także od roli radcy prawnego w tej sprawie, tj. czy występuje w niej w roli konsultanta, doradcy, pełnomocnika czy obrońcy (art. 28 ust. 2 KERP).¹
6. Nadto, w myśl art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 KERP, „Radca prawny nie może doradzać:
1) klientowi, którego interesy są sprzeczne z interesami innego klienta w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej; 2) klientowi, jeżeli jego interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej z interesami osoby,

¹ A. Woroniecka[w:] T. Scheffler(red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, wyd. 4, 2023, art. 28, Nb 9,

na rzecz której radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe”. Zgodnie z ust. 2 powołanego artykułu „zakazy doradzania, o których mowa w ust. 1, nie obowiązują, jeżeli klient lub klienci oraz osoby, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe, wyrazili na takie działanie zgodę. Radca prawny nie może jednak uzyskać takiej zgody, jeżeli jest lub był obrońcą w sprawie karnej co najmniej jednego z nich.” Należy jednak wskazać, że zgodnie z wyrażonym poglądem w literaturze, przedmiotowa zgoda dotyczy spraw, które nie mają charakteru procesowego.²

7. Analiza obowiązujących regulacji prawnych wskazuje, że radca prawny dokonuje samodzielnej analizy ryzyka wystąpienia sprzeczności interesów klientów. Należy podkreślić, że konflikt interesów może zaktualizować się w sytuacji, gdy w ocenie radcy prawnego może dojść do naruszenia tajemnicy zawodowej lub stworzenia znacznego zagrożenia jej naruszenia albo gdy posiadana przez radcę prawnego wiedza w sprawach prowadzonych w ramach świadczonej pomocy prawnej dawałaby innemu podmiotowi nieuzasadnioną przewagę. Konieczna jest wnikliwa analiza każdego przypadku i dokonywanie indywidualnej oceny. Każdorazowa analiza pozostaje szczególnie istotna w kontekście poglądu, że nieuzasadniona przewaga klienta radcy prawnego może pojawić się nawet wówczas, gdy radca prawny, świadcząc pomoc prawną na rzecz innego klienta lub innych osób, poznał informacje z zakresu ich stanowisk prawnych, polityki postępowania w sprawach, formalne mechanizmy działania czy finalnie sposób rozumowania osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji w sprawach tego rodzaju.³
8. Artykuł 75 k.p.c. zawiera ustawowe określenie interwencji głównej. „Żądanie interwenienta głównego musi być w zasadzie identyczne z żądaniem powoda zgłoszonym w pierwotnym procesie, może jednak obejmować tylko jego część, natomiast nie może przekraczać tego żądania, gdyż wówczas wprowadziłoby do

² A. Woroniecka [w:] T. Scheffler (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, wyd. 4, 2023, art. 29, Nb 3,

³ A. Woroniecka [w:] T. Scheffler (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, wyd. 4, 2023, art. 26, NB 8.

procesu interwencyjnego roszczenie, które nie jest przedmiotem sporu w pierwotnym procesie. Podstawa powództwa interwencyjnego może być taka sama jak w pierwszym procesie bądź inna – najczęściej gdy interwenient powołuje się na prawo „silniejsze” (np. własność) niż prawo powoda z pierwszego procesu (np. prawo wynajmującego).”⁴

9. W ocenie Komisji wysoce wątpliwe jest założenie Wnioskodawcy, że przepis art. 75 k.p.c. nie wymaga sprzeczności interesów z obiema stronami sporu. W konsekwencji należy brać pod uwagę postanowienia art. 28 ust. 1 i ust. 3 KERP. O ile zgodnie z art. 28 ust. 1 KERP, radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klientów, jeżeli ich interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub sprawie z nią związanej co dotyczy konfliktu interesów między aktualnymi klientami w zakresie bycia pełnomocnikiem, która to sytuacja nie ma miejsca w sprawie gdyż wnioskodawca wskazuje, że „występował jako pełnomocnik ww. instytucji w procesie, w którym strona pozywająca żąda wydania mienia i ustalenia jego własności na swoją rzecz. Od 2017 r. zastępstwo procesowe przejęła z mocy prawa Prokuratura Generalna RP, przy czym niżej podpisany radca prawny nadal świadczy doradztwo prawne na rzecz instytucji m.in. w tej sprawie”, o tyle znaczenie ma, że pozwany był i nadal jest klientem radcy prawnego. Zgodnie z art. 28 ust. 3 KERP radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klienta, którego interesy są sprzeczne z interesami osób, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej. Z postanowienia tego wynika, że żadna zgoda nie ma znaczenia w sprawie. Klient nie może zgodzić się na działanie radcy prawnego jako pełnomocnika innego klienta w stanie występującego konfliktu interesów zdefiniowanego w tym przepisie. W przeciwieństwie do możliwości wskazanych w art. 29 KERP a dotyczących zakazu doradzania, nie jest dopuszczalne uchylenie zakazu, o którym mowa

⁴ B. Czech[w:] A. Marciniak (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–205, wyd. 1, 2019, art. 75, Nb 2.

w art. 28 ust. 3 KERP, w oparciu o zgodę klienta o której mowa w art. 29 ust. 2 KERP.

10. Wobec wskazanej w zapytaniu skierowanym do Komisji procesowej relacji podmiotów, na rzecz których radca prawny miałby świadczyć pomoc prawną, w ocenie Komisji istnieje ryzyko naruszenia postanowień KERP, w tym obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, obowiązku unikania konfliktu interesów oraz posiadania nieuzasadnionej przewagi.

*Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych w składzie:
r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek (przewodnicząca)*

r.pr. Jolanta Czepe

r.pr. Andrzej Kadzik

r.pr. Agata Gutowska,

r.pr. Karolina Pukańska-Dura (opracowanie)

r.pr. Rafał Rybnik

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki

r.pr. Jacek Zieleziński

*Przewodnicząca
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych*

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek